

На основу члана 5. став 1. т. а. и б., члана 20. став 2. тачка б. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13 и 4/17), члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 15. сједници, одржаној 07.04.2025. године, доноси

О Д Л У К У

О ПРИВРЕМЕНИМ МЈЕРАМА БАНКАМА ЗА УБЛАЖАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ ЕКОНОМСКИХ ПОСЉЕДИЦА УЗРОКОВАНИХ ВАНРЕДНИМ ОКОЛНОСТИМА – ПОПЛАВАМА ИЗ МАРТА/АПРИЛА 2025. ГОДИНЕ

Предмет

Члан 1.

- (1) Овом одлуком утврђују се привремене мјере које банка примјењује у ванредним околностима са циљем ублажавања негативних економских посљедица и очувања стабилности банкарског сектора Републике Српске.
- (2) Привремене мјере из става 1. овог члана односе се на:
 - 1) одобравање олакшица, односно посебних мјера клијентима банке који су директно или индиректно погођени негативним посљедицама ванредних околности,
 - 2) посебна правила за управљање кредитним ризиком које банка примјењује у случају да одобри посебне мјере клијенту банке.
- (3) Банка одобрава олакшице, односно посебне мјере из члана 3. ове одлуке клијентима банке са циљем превазилажења потешкоћа са којима се исти суочавају и опоравка како би у наредном периоду уредно измиривали своје обавезе према банци.
- (4) Одредбе ове одлуке примјењују се на банке са сједиштем у Републици Српској којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад.

Појмови

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овој одлуци имају сљедеће значење:

- 1) **Ванредне околности** за потребе ове одлуке подразумевају догађаје проузроковане поплавама из марта/априла 2025. године у земљи, а који могу довести до материјалних штета и спријечености клијената банке у уредној отплати кредитних обавеза.
- 2) **Кредитне обавезе** су потраживања банке од клијената банке насталих по основу укупног износа доспјеле и недоспјеле главнице, обрачунате и ненаплаћене камате и накнаде везане за кредитно-гаранцијски посао, као и потраживања по финансијском лизингу и факторинг пословима у складу са закљученим уговором.
- 3) **Клијент банке** је физичко или правно лице чија је кредитна способност погоршана или би могла бити погоршана, односно чији су извори отплате смањени и тиме онемогућено или ће бити онемогућено уредно измиривање обавеза према банци, а као посљедица негативног утицаја ванредне околности.
- 4) **Материјално значајан износ** има исто значење као у Одлуци о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака (у даљем тексту: Одлука о управљању кредитним ризиком).
- 5) **Посебне мјере** су мјере привременог карактера и односе се на пружање олакшица у виду могућности одгоде плаћања кредитних обавеза, репрограмирања кредитних обавеза или одобравање других олакшица које имају за посљедицу модификацију изложености коју је банка одобрила клијентима банке са циљем ублажавања негативних посљедица ванредних околности на кредитну способност клијента банке, а уз предузимање свих осталих мјера за управљање кредитним ризиком.

Посебне мјере

Члан 3.

- (1) Банка може одобрити клијентима банке из члана 2. став 1. тачка 3. ове одлуке сљедеће посебне мјере:
 - 1) мораторијум, односно одгоду у отплати кредитних обавеза на период од максимално 12 мјесеци, уз обустављање обрачуна камата (редовних и затезних) и додатних накнада на износ кредитних обавеза за вријеме трајања мораторијума,
 - 2) увођење грејс периода за отплату главнице кредитних обавеза у случају кредита који се отплаћују ануитетно на период од максимално 12 мјесеци,
 - 3) продужење крајњег рока за отплату кредита који се отплаћује ануитетно, максимално до 12 мјесеци од иницијално одобреног рока,
 - 4) продужење рока доспијећа кредита са једнократним доспијећем, укључујући и револвинг кредите и прекорачења по трансакционим рачунима на период од максимално шест мјесеци, при чему би клијенти банке током тог периода могли користити и дио изложености који је био неискоришћен на дан модификације,
 - 5) одобравање додатног износа изложености за потребе превазилажења његових тренутних потешкоћа са ликвидношћу,
 - 6) прилагођавање плана отплате сразмјерно смањењу примања/прихода или неком другом релевантном параметру који одреди банка,
 - 7) друге мјере са циљем олакшавања измиривања кредитних обавеза, опоравка и одржавања пословања клијента банке.
- (2) Посебне мјере из става 1. овог члана могу да укључе и друге модалитете прилагођавања начина и динамике отплате кредитних обавеза, примјерене олакшице и друге облике подршке банке клијентима банке из члана 2. став 1. тачка 3. ове одлуке.
- (3) У оквиру посебних мјера из ст. 1. и 2. овог члана банка је дужна проводити све потребне активности ради адекватног управљања кредитним ризиком и прилагођавања тренутним и привременим околностима у пословању, са циљем стварања услова за накнадни опоравак и ублажавање негативних економских посљедица узрокованих ванредним околностима на одрживост пословања клијента банке.
- (4) Банка је дужна усвојити Програм посебних мјера донесен у складу са овом одлуком, те исти ажурирати у случају измјена.
- (5) Банка је дужна информације о посебним мјерама које одобрава клијентима банке у складу са Програмом из става 4. овог члана објавити на својој интернет страници у року од 15 дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Модалитет

Члан 4.

- (1) Банка је дужна за клијенте банке из члана 2. став 1. тачка 3. ове одлуке дефинисати примјерен модалитет који садржи посебне мјере из члана 3. ове одлуке који ће помоћи клијентима банке да у наредном периоду успоставе одрживи модел пословања и уредно измирују кредитне обавезе према банци.
- (2) Модалитет може садржавати једну или комбинацију више посебних мјера, на основу захтјева клијента банке и проведене кредитне анализе, те анализе очекиваних извора за отплату, у складу са интерним политикама и процедурама банке и у складу са Одлуком о управљању кредитним ризиком, на основу којих је банка процјенила да ће одобрене мјере помоћи клијенту банке да у будућем периоду уредно измирује своје обавезе према банци.
- (3) Банка може дефинисати модалитет за појединачног клијента банке или на нивоу групе клијената банке/портфолио нивоу.
- (4) Приликом дефинисања модалитета за правна лица која имају изложености у другим банкама и недепозитним финансијским институцијама, банка треба активно да дјелује у циљу усаглашеног дјеловања са другим банкама и недепозитним финансијским институцијама у проналажењу заједничког модалитета за накнадно прилагођавање реалних могућности отплате кредитних обавеза.

- (5) Уколико модалитет подразумијева комбинацију мјера из члана 3. став 1. т. 1. и 2. ове одлуке банка може одобрити те посебне мјере најдуже на период од укупно 12 мјесеци.
- (6) Мораторијум из члана 3. ове одлуке као једна од посебних мјера у оквиру модалитета може се уговорати за клијенте банке код којих је због ванредних околности утврђено значајно оштећење или потпуно уништење пословне или приватне имовине, или мјеста пословања или становања, тако да исто привремено не може служити примарној намјени, као и за клијенте банке који могу документовати да су ради овог догађаја њихови приходи/примања умањени или ће потенцијално бити значајно умањени у односу на период када је вршена претходна процјена кредитне способности. Значајно умањење банка одређује интерним актом.
- (7) Банка је дужна да приликом одобрења посебних мјера процјењује своју позицију ликвидности и осигура адекватно управљање ризиком ликвидности, адекватности капитала како у текућем тако и у периоду након одобрених мјера, као и укупно финансијско стање.

Модификација

Члан 5.

- (1) Модификација изложености подразумијева измјену неких или свих услова оригиналног уговора, те је банка може сматрати значајном модификацијом у смислу Одлуке о управљању кредитним ризиком, када банка престаје признавати оригиналну ставку финансијске активе и почиње признавати нову ставку, али није у обавези да утврђује да ли предметна ставка представља имовину стечену уз умањење вриједности (РОСИ имовина).
- (2) У оквиру примјене посебних мјера, каматна стопа за модификоване изложености не може бити већа него што је била дефинисана постојећим уговором.
- (3) Приликом уговарања посебних мјера, банка не може наплаћивати додатне накнаде за извршене услуге, односно накнаде повезане са модификацијом изложености.
- (4) За промјене провобитно уговорених услова кредита, банка је у обавези обезбиједити сагласност свих осталих уговорених страна у кредитном послу као и поштовање Закона о банкама Републике Српске у дијелу заштите права корисника банкарских услуга.

Посебна правила за управљање кредитним ризиком

Члан 6.

- (1) Банка не може одобрити посебне мјере у складу са овом одлуком клијентима банке код којих постоји кашњење у измиривању обавеза према банци дужем од 90 дана у материјално значајном износу, односно дозвољено је одобравање посебних мјера само клијентима чије су изложености распоређене у ниво кредитног ризика 3 на основу услова према којима се сматра извјесним да дужник неће у потпуности измирити своје обавезе према банци дефинисаних чланом 20. став 3. Одлуке о управљању кредитним ризиком.
- (2) Изузетно, клијентима банке који су распоређени у ниво кредитног ризика 3, а који се налазе у периоду опоравка и код којих постоји уредност у отплати у посљедња три мјесеца, банка може одобрити посебне мјере.
- (3) Банка модификације кредитних обавеза које су биле распоређене у ниво кредитног ризика 1 или 2 на дан модификације означава у свом информационом систему као модификације узроковане текућим потребама дужника, а модификације изложености које су распоређене у ниво кредитног ризика 3 на дан модификације означава као реструктуриране изложености.
- (4) Изложеност настала усљед модификације кредитних обавеза клијента банке која је у тренутку модификације била распоређена у ниво кредитног ризика 1 може бити задржана у нивоу кредитног ризика 1 на дан модификације, а основни критеријум за даље распоређивање изложености у нивое кредитног ризика за вријеме важења ове одлуке је број дана кашњења у материјално значајном износу.
- (5) Изложеност настала усљед модификације кредитних обавеза клијента банке која је у тренутку модификације била распоређена у ниво кредитног ризика 2 може бити задржана у нивоу кредитног ризика 2 на дан модификације, а основни критеријум за даље распоређивање изложености у нивое кредитног ризика за вријеме важења ове одлуке је број дана кашњења у материјално значајном износу. Банка може распоредити ове изложености у ниво кредитног ризика 1 само након истека периода опоравка дефинисаног Одлуком о управљању кредитним ризиком.

- (6) Изложеност настала усљед модификације кредитних обавеза клијента банке која је у тренутку модификације била распоређена у ниво кредитног ризика 3 задржава се у нивоу кредитног ризика 3 и може се распоредити у нижу категорију изложености само након истека периода опоравка дефинисаног Одлуком о управљању кредитним ризиком.
- (7) Банка не може смањивати проценат покривености изложености очекиваним кредитним губицима без отплате модификоване или реструктуриране изложености.
- (8) Банка је дужна пратити ризике који произилазе из портфолија банке којима су одобрене посебне мјере, а нарочито процјењивати индикаторе који могу потенцијално указати на потешкоће у измиривању кредитних обавеза након истека периода на који су одобрене посебне мјере из члана 3. ове одлуке.

Одобрење посебних мјера

Члан 7.

- (1) Посебне мјере из члана 3. ове одлуке банка може проводити на основу писаног захтјева клијента банке или њихово кориштење може покренути самоиницијативно у оквиру редовног процеса праћења потраживања у кашњењу, имајући у виду негативне економске посљедице (директне и/или индиректне) узроковане ванредним околностима.
- (2) Клијент банке може поднијети захтјев за одобравање посебних мјера из члана 3. ове одлуке у писаној форми најкасније у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, уз прилагање доказа да је исти директно или индиректно погођен негативним посљедицама ванредних околности.
- (3) У случају да је клијент банке претрпио индиректну материјалну штету (губитак тржишта, купаца, добављачи и сл.), банка ће од клијента банке тражити додатну документацију дефинисану интерним актима банке, а која доказује настанак штете за клијента банке услед ванредних околности.
- (4) Банка ће својим интерним актима утврдити додатне критеријуме које клијенти банке морају испуњавати да би им одобрила посебне мјере из члана 3. ове одлуке, те документацију која је потребна за доказ да је клијент банке директно или индиректно погођен негативним посљедицама ванредних околности.
- (5) Прије одобрења посебних мјера прописаних овом одлуком, банка је дужна клијента банке транспарентно упознати са могућностима кориштења истих, свим условима и ефектима мјера (понуда).
- (6) Банка је дужна утврдити начин евиденције о поступању у складу са одредбама из овог члана и осигурати потпуну документованост проведених поступака.
- (7) Банка не може вршити одобрење посебних мјера у смислу ове одлуке на начин да отежава положај клијента банке (повећање каматне стопе, наплате накнаде за одобрење посебних мјера и сл.).

Извјештавање

Члан 8.

- (1) Банка је дужна да за одобрене посебне мјере у смислу ове одлуке води посебне детаљне евиденције на начин да све активности, појединачна и свеукупна одобрења, као и њихови ефекти буду јасни и доступни за потребе банке и Агенције у сврху вршења надзора.
- (2) Агенција ће посебном Инструкцијом прописати захтјеве за извјештавање банке о ефектима примјене посебних мјера у смислу ове одлуке.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 9.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“, а примјењује се до опозива од стране Агенције.

Број: УО-149/25
Датум: 07.04.2025. год.

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Кустурић